

A fejezet hátttere: Ahhoz, hogy az ember képes legyen tanulságos módon megélni a (feltételezett vagy tényleges) mássággal való találkozást, fontos, hogy tudatosítsa önmagában saját tapasztalatait, saját hozzáállásait, illetve azt, hogy milyen értékeket is vall. Ebben az értelemben az önismeret jelenti azt a nélkülözhetetlen alapot, amelyre az ember a szemléletbeli nyitás során építhet.

Célok

A fejezetvégére:

- ✓ a tanulók tudatosítják önmagukban, milyen értékeket is vallanak, milyen tapasztalatokkal rendelkeznek, illetve milyen hozzáállásokkal és érzésekkel viseltetnek a menekültlét/migráció témakörével kapcsolatban;
- ✓ a tanulóknak felébred az érdeklődés és szeretnének további tapasztalatokat és ismereteket szerezni erről a témáról.

Tartalom

- ✓ A tanulók feltárják és átgondolják a saját maguk által vallott értékeket, saját tapasztalataikat, illetőleg azokat az érzéseket és hozzáállásokat, amelyekkel viseltetnek a menekültlét és a migráció témakörében.
- ✓ A tanulók átgondolják és megfogalmazzák saját kérdéseiket a menekültlét/migráció témakörében.

Módszerek

Személyes önmegismerés és vitára inspiráló kérdésekkel irányított, moderált eszmecsere a tanulók között (támogató stimulusokkal kombinálva).

#1. lépés

Mi az, ami a saját életem szempontjából fontos és értéket képvisel?

1

Kérjük meg a tanulókat, hogy az alábbi kérdések alapján alkossanak „profil” önmagukról. Magyarazzuk el a tanulóinknak, hogy nagyon fontos, hogy a felsorolt kérdések megválaszolása közben „önmagukat adják”: nincsenek helyes vagy helytelen, jobb vagy rosszabb válaszok! (kérdések → [tanulói munkalapok](#)):

- ✓ Van-e olyan konkrét személy (akár „hős” vagy „hősnő” is) könyvekben, filmekben vagy sorozatokban (vagy akár a való életben), aki különösen nagy benyomást tesz rám és különösen fontos a számomra? Miért kedvelem (vagy akár: csodálom) őt?
- ✓ Van-e bármi, ami más emberekkel kapcsolatban különösen bosszant vagy idegesít? Pontosan mi zavar ebben?
- ✓ Van-e olyan tárgy saját személyes teremben, amely különösen fontos számmra? Miért olyan fontos ez a tárgy nekem?
- ✓ Minek kellene bekövetkeznie velem vagy a családommal ahhoz, hogy elhagyjuk a hazánkat és elmeneküljünk?
- ✓ Ha el kellene menekülnöm egy másik országba és ott kellene élnem, mi hiányozna legjobban?

2

Kérjük meg a tanulókat, hogy alkossanak párokat.:

Az egyik tanuló elkezd elmesélni a másik tanulónak, milyen gondolatok jutnak eszébe ezekről a kérdésekről. A másik tanuló figyelmesen meghallgatja, majd visszajelzést ad, mégpedig úgy, hogy kiegészíti az alábbi mondatot:

„Abból, amit most elmeséltél nekem, ki tudom találni, hogy neked mi a fontos és mi képvisel értéket a saját életedben. Saját szavaimmal ezt így fogalmaznám meg: Számodra fontos és értéket képvisel...”

- ✓ A kérdésekre válaszoló tanuló röviden reagálhat, hogy hogy érzi, megértette-e őt a másik tanuló, és elmondhatja, saját szavaival hogyan fogalmazná meg, mi a fontos és mi képvisel értéket a számára.
- ✓ Ezt követően a másik tanuló osztja meg gondolatait a kérdésekkel kapcsolatban.
- ✓ Végül a két tanuló megbeszélheti, hogy mi az, amely mindkettejük számára fontos és értéket képvisel, és mi az, amiben esetleg különböznek.

3

Ez után mondjuk el a tanulóknak, mi a célja ennek a gyakorlatnak:

Ha általában azt szeretném, hogy jó és építő jellegű kapcsolatomban legyek az emberekkel, és különösen azokkal, akik felé esetleg nem merek nyitni, mert másnak vagy akár idegennek tűnnek a szememben (vagy ténylegesen azok is), akkor feltétlenül tudatában kell lennem annak és éreznem kell, hogy mi az, ami számomra fontos és értéket képvisel. Csak akkor tudok különösebb félelem nélkül találkozni másokkal, ha pontosan tudom és értem, hogy mi az, ami számomra fontos és értéket képvisel, hiszen csak így tudok megállapodni másokkal arról, hogy mi az, ami nekünk mint együtt élő közösségnek fontos..

#2. lépés

Az én értékeim szemben a te értékeiddel – avagy hogyan kezeljük az értékkülönbségeket?

Kérjük meg a tanulókat, hogy először is dolgozzák fel az alábbi kérdéseket (kérdések → **tanulói munkalapok**):

- ✓ Kik azok, akiknek az életben fontos, illetve értéket képviselő dolgokról alkotott elképzelései eltérnek az én felfogásomtól? Saját tapasztalatodból sorolj fel néhány olyan helyzetet, amikor olyan emberrel talákoztál, akinek más volt a felfogása, mint a tiéd, majd válassz ki egyet, amelyre különösen jól emlékszel.
- ✓ Kivel kerültem kapcsolatba ebben a helyzetben? Mi volt a felfogásbeli különbség köztünk az életben fontos, illetve értéket képviselő dolgokkal kapcsolatban?
- ✓ E találkozás során tudatosodott-e bennem, hogy számomra egy bizonyos dolog értéket képvisel? (Lehetséges, hogy itt éppen az általam az 1. lépésben felismert értékek valamelyikéről van szó.)
- ✓ Volt-e ebben a helyzetben konfliktus, megpróbáltam-e meggyőzni a másik személyt vagy a többieket a saját álláspontomról? Változott-e a saját álláspontom?
- ✓ Milyen érzéseket (vagy akár testi, érzékszervi érzeteket) tapasztaltam meg ebben a helyzetben?
- ✓ Hogy érzem, hogyan kezeltem a helyzetet? mi segített? mi segíthetett volna?

Kérjük meg a tanulókat, hogy alakítsanak kis (három- vagy négyfős) csoportokat és egymás után mesélik el a többieknek, hogyan élték meg ezt a helyzetet.

Ezt követően minden csoportból egy-egy szóvivő mondja el néhány mondatban, mi volt különösen fontos tapasztalatcseréjükben.

Ha van rá idő, a tanulók „kreatív” módon – például újság- és folyóirat-kivágásokból készített kollázs, egy vagy több flipchartra vagy fehér táblára rajzolt vagy online posztolt szimbólum, vagy akár egy rövid színpadi jelenet segítségével – is kifejezhetik, számukra mi volt a tapasztalatcsere legfontosabb hozadéka.

3

Rövid beszélgetés az osztályteremben az alábbi kérdések alapján:

- ✓ Milyen érzések alakulnak ki az emberben, amikor ilyen különbségekkel szembesül?
- ✓ Mi segíti az embert abban, hogy ezeket a különbségeket (és talán konfliktusokat) könnyebben kezelje, és mi teszi ugyanezt nehezebbé?

A kurzus későbbi szakaszához segítséget jelenthet, ha mindkét kérdéssel kapcsolatban feljegyzünk bizonyos kulcsszavakat egy flipchartlapra és azt megőrizzük. ennél kicsit kreatívabb és szemléletesebb megoldás, ha nem csak az egyes kulcsszavakat jegyezzük fel, hanem szófelhőket is alkotunk akár online, akár egy (fehér) táblán.

A rendelkezésre álló időtől függően, az alábbi feladatok közül (3.1 lépés, 3.2 lépés) megcsinálhatjuk a tanulókkal mindkettőt vagy csak az egyiket. Mindkét lépés esetén fontos, hogy feljegyezzük vagy eltegyük a gyakorlat folyamán a tanulók által feltett kérdéseket, hogy a kurzus további folyamán felhasználhatóak legyenek.

#3/1. lépés

Tapasztalataim menekültekkel – és a kérdéseim

1 Kérjük meg a tanulókat, hogy három-öt fős csoportokat alkotva dolgozzák fel az alábbi kérdéseket (kérdések → **tanulói munkalapok**):

- ✓ Hol láttam már menekülteket vagy más migránsokat, illetőleg hol találkoztam már menekültekkel vagy más migránsokkal személyesen, vagy ha erre eddig még nem került sor, a médián vagy az interneten keresztül?
- ✓ Alternatív kérdés az osztályban lévő menekültekhez vagy migránsokhoz: Hol láttam már olyan embereket, illetve hol találkoztam már olyan emberekkel, akiknek más volt a háttere vagy más országból valók voltak?
- ✓ Milyen kérdések merültek fel bennem e találkozás(ok) után? Miről szeretnék többet tudni?
- ✓ Ha egy menekült vagy migráns (például az, akit láttam vagy akivel találkoztam) eljönne ide az osztályba beszélgetni, mit kérdeznék tőle?

2 Kérjük meg a tanulókat, hogy mondják el, milyen kérdések merültek fel bennünk, és – rációs kártyák vagy hasonló technika segítségével – gyűjtsük össze és csoportosítsuk a kérdéseket, majd őrizzük meg azokat a kurzus során történő későbbi felhasználásra!

Step #3/2

Amikor a menekülőnek történetesen arca van...

1 Mutassuk meg a tanulóknak az alábbi videók egyikét. bevezetésként elég annyit mondani, hogy a videó

- ✓ a 10 éves Hibáról szól, aki Szíriában született, majd menekülni kényszerült és most Macedóniában él; vagy
- ✓ a 17 éves Filimonról szól, aki Eritreában született, de menekülni kényszerült és most Olaszországban él.

Közvetlenül a videó megtekintése után kérjük meg a tanulókat, hogy gondolják át magukban az alábbi kérdéseket (kérdések → **tanulói munkalapok**):

- ✓ Milyen különböző érzéseket fejez ki Hiba/Filimon?
- ✓ Milyen érzéseket váltott ki belőlem a videó, miközben néztem?
- ✓ Mit kívánok Hibának/Filimonnak?
- ✓ Ha beszélgethetnék Hibával/Filimonnal, mit szeretnék kérdezni tőle?
- ✓ Milyen gondolatok jutnak eszembe és milyen kérdések vetődnek fel bennem Hiba/Filimon történetével és helyzetével, illetve általában a menekültlét/migráció témakörével kapcsolatban?

2 Kérjük meg a tanulókat, hogy mondják el:

- ✓ mit kívánnak Hibának/Filimonnak, és
- ✓ milyen kérdések vetődnek fel bennük a menekültléttel/migrációval kapcsolatban

Előfordulhat, hogy ezen a ponton a tanuló olyan óhajokat vagy kérdéseket fogalmaz meg, amelyek nem elfogadhatóak, vagy amelyek agresszívok, ellenségesek. Ebben az esetben az alábbi jellegű kérdésekkel kell a tanuló felé fordulnunk: „Miért gondolod így? Miért érzed magad ennyire kényelmetlenül? Hogy éreznéd magad Hiba vagy Filimon helyzetében?”.

Ezt követően moderációs kártyák vagy hasonló eszközök segítségével gyűjtsük össze és csoportosítsuk a tanuló Hibával/Filimonnal kapcsolatban megfogalmazott kívánságait, illetőleg kérdéseit, és tegyük el őket a kurzus során történő későbbi felhasználásra.

Felhívás továbbgondolásra

Mondjuk el a tanulóknak, mi lesz ebben a fejezetben az elgondolkodtató feladat (Elgondolkodtató feladat → **tanulói munkalapok**). A következő fejezetig légy szíves és:

Fényképezz le egy olyan tárgyat, amely olyasmit képvisel vagy szimbolizál, ami különösen értékes számodra, és amit nem akarsz elveszíteni. A képhez mellékelj egy rövid, egymondatos magyarázatot.

Válassz ki és írd fel egy olyan, a menekültlét/migráció témakörével kapcsolatos kérdést, amelyet különösen érdekesnek találsz és amelyre szeretnél választ kapni.

Összefoglalás és átvezetés

Kérjük meg a tanulókat, hogy néhány mondatban fejtsék ki, mit tanultak ebben a fejezetben. Ha néhány tanuló már megosztotta a gondolatait, mi is összefoglalhatjuk a tanulságokat saját szavainkkal (ld. fent a fejezet céljait).

Ezt követően elmondhatjuk, mivel folytatjuk a következő fejezetben: „Legközelebb arról fogunk beszélni, hogyan tájékozódjunk és szerezzünk ismereteket a menekültlétről és a migrációról.”

TOVÁBB A 2. FEJEZETRE